

ŽELJEZNIČAR

BROJ 935 || LISTOPAD 2023.

LIST HŽ INFRASTRUKTURE d.o.o.

EU FONDOVI

Ministar Butković obišao radove na najvećemu željezničkom gradilištu u zemlji

4

EU FONDOVI

Ministar Butković u obilasku Zadarske županije najavio izgradnju bibinjske obilaznice

6

EU FONDOVI

Potpisani ugovori za dodjelu bespovratnih sredstava za dva strateška projekta

8

HŽ INFRASTRUKTURA

Kolodvor Novo Drnje
FOTO: Cengiz İnşaat

IZDVOJENO

EU FONDOVI

4

Ministar Butković obišao radove na najvećemu željezničkom gradilištu u zemlji

EU FONDOVI

6

Ministar Butković u obilasku Zadarske županije najavio izgradnju bibinjske obilaznice

EU FONDOVI

8

Potpisani ugovori za dodjelu bespovratnih sredstava za dva strateška projekta

AKTUALNOSTI

9

HŽ Infrastruktura na konferenciji »Povezana Hrvatska: ozelenjavanje mobilnosti«

KOLODVORI

12

»Kaj ima u Zaboku?«

HŽPP

16

Nastavlja se besplatan prijevoz

IMPRESUM

ŽELJEZNIČAR

list HŽ Infrastrukture d.o.o.

NAKLADNIK: HŽ Infrastruktura d.o.o.

ZA NAKLADNIKA: Ivan Kršić

GLAVNI UREDNIK: Ivan Kartelo

IZVRŠNI UREDNIK: Oskar Pigac

JEZIČNE UREDNICE: Nataša Bunijevac, Ružica Stanić

DIZAJN: Oskar Pigac

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI: Nadvožnjak Križevci,

Albert Hrženjak/COG1994

ADRESA UREDNIŠTVA:

Zagreb, Branimirova 27
telefon: +385 (0) 1 4534 288
telefaks: +385 (0) 1 4572 131
www.hzinfra.hr

NAKLADA: 750 primjeraka

TISAK: HŽ Putnički prijevoz d.o.o., Zagreb

RIJEČ UREDNIKA

Drage kolegice i kolege,

potpredsjednik Vlade i ministar mora, prometa i infrastrukture Oleg Butković 25. listopada 2023. posjetio je trenutačno najveće željezničko gradilište u zemlji, projekt HŽ Infrastrukture »Rekonstrukcija postojećeg i izgradnja drugog kolosijeka željezničke pruge na dionici Križevci – Koprivnica – državna granica«. Projekt vrijedan 350 milijuna eura, sufinanciran iz Instrumenta za povezivanje Europe (CEF), uvršten je na listu strateških projekata Republike Hrvatske.

Radovi se trenutačno izvode duž cijele dionice duge 42,6 km, a ministar je u pratnji predsjednika Uprave HŽ Infrastrukture, župana Koprivničko-križevačke županije, gradonačelnika Križevaca i predstavnika izvođača radova turske tvrtke Cengiz Insaat posjetio novoizgrađeni nadvožnjak Križevci. Osim što je izrazio zadovoljstvo viđenim, ministar je najavio brojne druge investicije u željezničku infrastrukturu.

HŽ Infrastruktura potpisala je dva vrijedna ugovora s Europskom izvršnom agencijom za klimu, infrastrukturu i okoliš (CINEA) kojima će osigurati bespovratna sredstava iz Instrumenta za povezivanje Europe (CEF) i to za financiranje radova na dijelu projekta »Unaprjeđenje, obnova, izgradnja drugog kolosijeka te izgradnja nove dvokolosiječne pruge na dionica-ma željezničke pruge na dionici Dugo Selo – Novska« te za financiranje projekta »Izrada idejnog projekta za novu dvokolosiječnu željezničku prugu na dionici Skradnik – Krasica – Tijani«. Ukupna vrijednost tih dvaju projekata iznosi gotovo 300 milijuna eura.

Krajem listopada ministar Oleg Butković boravio je i u Zadarskoj županiji, gdje je nazočio potpisivanju ugovora o izvođenju radova u sklopu projekta »Elektrifikacija i ekologizacija sustava prihvata i otpreme zrakoplova u Zračnoj luci Zadar«. Ministar je ujedno posjetio Sukošan i Bibinje u pratnji predsjednika Uprave HŽ Infrastrukture Ivana Kršića, zadarskog župana Božidara Longina i državnog tajnika u Ministarstvu mora, prometa i infrastrukture Josipa Bilavera, Tamo je održana prezentacija na temu izgradnje željezničke zaobilaznice naselja Bibinje. To je projekt čiji je cilj izmjestiti trasu postojeće pruge iz Bibinja radi sigurnosti, razvoja naselja te smanjenja buke.

Sve navedeno, ali i brojne druge teme u opširnijem izdanju donosimo u stranicama koje slijede.

glavni urednik lista "Željezničar"
Ivan Kartelo

MINISTAR BUTKOVIĆ OBIŠAO RADOVE NA NAJVEĆEMU ŽELJEZNIČKOM GRADILIŠTU U ZEMLJI

Sufinancirano instrumentom Europske unije za povezivanje Europe

PIŠE: Željka Miša
FOTO: Željka Miša

Potpredsjednik Vlade i ministar mora, prometa i infrastrukture Oleg Butković 25. listopada 2023. posjetio je trenutno najveće željezničko gradilište u zemlji, projekt HŽ Infrastrukture »Rekonstrukcija postojećeg i izgradnja drugog kolosijeka željezničke pruge na dionici Križevci – Koprivnica – državna granica«. Projekt vrijedan 350 milijuna eura, sufinanciran iz Instrumenta za povezivanje Europe (CEF), uvršten je na listu strateških projekata Republike Hrvatske.

Radovi se trenutno izvode duž cijele dionice duge 42,6 km, a ministar je u pratnji predsjednika Uprave HŽ Infrastrukture, župana Koprivničko-križevačke županije, gradonačelnika Križevaca i predstavnika izvođača radova turske tvrtke Cengiz Insaat posjetio novoizgrađeni nadvožnjak Križevci.

Što se tiče radova i projekta od mađarske granice do Križevaca kojima danas svjedočimo, daju nam vjeru, snagu i ohrabrenje da se veliki infrastrukturni projekti mogu realizirati Hrvatskoj. Ovo je nakon Pelješkog mosta jedan od najvećih projekata. – izjavio je prilikom obilaska projekta potpredsjednik Vlade i ministar Butković najavivši i dodatna ulaganja u željezničku infrastrukturu diljem zemlje koja bi se realizirala uz pomoć kredita Europske

Oleg Butković

Gradilište su uz ministra obišli predsjednik Uprave HŽ Infrastrukture, župan, gradonačelnik i predstavnik izvođača

investicijske banke u iznosu od 900 milijuna eura.

Kredit ćemo koristiti za obnovu željezničke infrastrukture na svim onim lokacija-

ma i dionicama koje se ne mogu financirati europskim fondovima. Započinjemo s realizacijom toga kredita od siječnja 2024., kada snažno idemo u obnovu i rekonstrukciju lokalnih i regionalnih pruga.

Pogled s novoizgrađenog nadvožnjaka Križevci

Ministar je izrazio zadovoljstvo napretkom projekta i izgledom samog gradilišta

Predsjednik Uprave HŽ Infrastrukture Ivan Kršić izjavio je kako je HŽ Infrastruktura u mandatu ove Vlade započela mnogo projekata, ali nijedan nije bio tako zahtjevan i važan kao ovaj od Križevaca do Mađarske. Izrazio je i zadovoljstvo novom investicijom EIB-a u željeznice:

Zahvaljujući tome kreditu već smo započeli aktivnosti za pripremu tih projekata. Sljedeće godine počinjemo rekonstruirati podravsku magistralu, od Osijeka preko Našica, Čaglina i Virovitice prema Čakovcu. Karlovac – Mahično praktički smo već i počeli, također od Zaboka prema Krapini, a rekonstruirat ćemo i dosta ko-

lodvora koji su jako važni za građane i putnike.

Pokrenuli smo jedan veliki investicijski ciklus u željeznicu. U sljedećih deset godina planiramo investirati dodatnih šest milijardi eura u glavne koridore od Rijeke do mađarske granice i od Slovenije do granice sa Srbijom.

Gradonačelnik Križevaca Mario Rajn tijekom obilaska rekao je:

Ako netko može biti zadovoljan ovim projektom, to je grad Križevci. Ovaj projekt mijenja vizuru grada u infrastrukturnome, sigurnosnome i društvenome smislu. Mo-

ram pohvaliti kvalitetnu suradnju s HŽ Infrastrukturom. Naravno da projekti na željeznici imaju svoju dinamiku koju ne možemo ubrzati pa moram zahvaliti građanima na strpljenju tijekom svih radova jer će ovaj grad mnogo bolje od toga živjeti.

Medijima se obratio i koprivničko-križevački župan Darko Koren:

Izražavam zadovoljstvo što sam na čelu županije u kojoj se trenutačno provodi najveći investicijski ciklus u povijesti ovih prostora. Imamo ukupno više od 700 milijuna eura investicija na prostoru jedne tako male županije. Ne znam što bih više od toga trebao reći, nego pohvaliti sve na ovom projektu, koji može biti ogledni primjer mnogima.

U sklopu projekta Križevci – Koprivnica – državna granica uz rekonstrukciju i izgradnju kolosijeka bit će izvedene rekonstrukcija, izgradnja i prenamjena deset kolodvora i stajališta. Bit će izgrađeno i sedam mostova, jedna galerija, tri vijadukta, od čega je jedan prijelaz za životinje, osam cestovnih nadvožnjaka, dva cestovna podvožnjaka i deset pješačkih pothodnika. Na postojećoj pruzi nalazi se 13 željezničko-cestovnih prijelaza i četiri pješačka prijelaza, od čega će u sklopu projekta neki biti denivelirani, a na preostalima će biti ugrađeni novi uređaji za osiguranje – polubranici sa svjetlosno-zvučnom signalizacijom. Izvode se i radovi na kontaktnoj mreži i ostalim elektroenergetskim postrojenjima, na signalno-sigurnosnome i prometno-upravljačkome te telekomunikacijskome sustavu.

U stajalištima i kolodvorima bit će izgrađeni novi peroni, nadstrešnice, pothodnici i parkirališta za automobile i bicikle te omogućen lakši pristup osobama smanjene pokretljivosti.

Po završetku projekta vlakovi će moći voziti brzinom do 160 km/h, s ograničenjem do 150 km/h u Lepavini i 100 km/h u Koprivnici jer na tim je područjima riječ o gradskim područjima sa specifičnim ograničenjima.

Očekivani kraj radova na projektu je 2025. godine.

S lijeva na desno: Damir Lončarić, Mario Rajn, Mario Rašić, Oleg Butković, Ivan Kršić, Darko Koren, Muhammet Cengiz

MINISTAR BUTKOVIĆ U OBILASKU ZADARSKE ŽUPANIJE NAJAVIO IZGRADNJU BIBINJSKE OBILAZNICE

PIŠE: Željka Miša
FOTO: Željka Miša

Potpredsjednik Vlade i ministar mora, prometa i infrastrukture Oleg Butković boravio je u ponedjeljak 23. listopada 2023. u Zadarskoj županiji, gdje je nazočio potpisivanju ugovora o izvođenju radova u sklopu projekta »Elektrifikacija i ekologizacija sustava prihvatna i otpreme zrakoplova u Zračnoj luci Zadar«.

Riječ je o projektu vrijednome više od 16 milijuna eura koji se sufinancira iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti te mu je cilj osiguranje ekološki prihvatljivog sustava napajanja zrakoplova i opreme iz obnovljivih izvora energije, a krajnji cilj smanjenje emisije štetnih plinova u okoliš. Nakon potpisivanja ugovora ministar je posjetio Sukošan i Bibinje u pratnji predsjednika Uprave HŽ Infrastrukture Ivana Kršića, zadarskog župana Božidara Longina, državnog tajnika u Ministarstvu mora, prometa i infrastrukture Josipa Bilavera, ravnatelja Uprave za EU fondove i strateško planiranje Damira Šoštarčića te predstavnika regionalne i lokalne samouprave.

Ministar Butković obišao lučke projekte u Sukošanu i Bibinjama

Nakon obilaska lučkih projekata, u prostorijama Općine Bibinje direktor Sektora za

razvoj, pripremu i provedbu investicija i EU fondova HŽ Infrastrukture Mirko Fra-

Bibinjska pruga

Ministar najavio i obnovu pruge Knin – Zadar

Mirko Franović prezentira projekt izgradnje željezničke zaobilaznice naselja Bibinje

nović održao je prezentaciju na temu izgradnje željezničke zaobilaznice naselja Bibinje. To je projekt čiji je cilj izmjestiti trasu postojeće pruge iz Bibinja radi sigurnosti, razvoja naselja te smanjenja buke.

Postojeća pružna trasa koja prolazi kroz naselje Bibinje, duga 6,8 km, izmjestila bi se izgradnjom nove zaobilazne pruge. Složen je to zahvat vrijedan oko 75 milijuna eura, a predstavlja prvu i jednu od faza obnove pruge Knin – Zadar.

Trenutačno je u tijeku izrada studije utjecaja na okoliš i idejnog projekta s ishodaњem lokacijske dozvole za izgradnju željezničke zaobilaznice naselja Bibinje. Ugovor za izradu studijske i tehničke dokumentacije potpisan je u svibnju 2023. sa

zajednicom gospodarskih subjekata koju čine Granova d.o.o. i ŽPD d.d.

Osim zaobilaznice Bibinja ugovor obuhvaća izradu izvedbenog projekta obnove pruge M606 Knin – Zadar na dionicama Knin – Radučić i Dalmatinske Ostrovice – Bibinje duljine 58 km. Vrijednost ugovora je 635 tisuća eura.

Rok za izradu studije utjecaja na okoliš i ishođenje rješenja o prihvatljivosti zahvata na okoliš iznosi osam mjeseci te je potrebno još osam mjeseci za izradu idejnog projekta i ishođenje lokacijske dozvole (od ishođenja rješenja o prihvatljivosti zahvata na okoliš).

Još 2019. izrađena je studija izvodljivosti

odnosno analiza opcija povezivanja Zračne luke Zadar i luke Gaženica s ostatkom grada Zadra čiji je cilj osigurati funkcionalan tijekom željezničkoga putničkog i teretnog prijevoza prugom M606 Knin – Zadar te nastavno na željezničku prugu M604 Oštarije – Knin – Split kao i omogućiti brzu i kvalitetnu poveznicu grada Zadra s pomorskom lukom Gaženica i Zračnom lukom Zadar.

Vežano uz financijska sredstva potrebna za realizaciju projekta izmještanja pruge, potpredsjednik Vlade i ministar Butković rekao je kako novca ima u europskim fondovima u novoj perspektivi te da su za njega zainteresirane i međunarodne kreditne institucije poput Europske investicijske banke.

POTPISANI UGOVORI ZA DODJELU BESPOVRATNIH SREDSTAVA ZA DVA STRATEŠKA PROJEKTA

Sufinancira
Europska unija

PIŠU: Korporativne komunikacije
FOTO: HŽI

HŽ Infrastruktura potpisala je 19. listopada 2023. dva vrijedna ugovora s Europskom izvršnom agencijom za klimu, infrastrukturu i okoliš (CINEA) kojima će osigurati bespovratna sredstva iz Instrumenta za povezivanje Europe (CEF) i to za financiranje radova na dijelu projekta »Unaprjeđenje, obnova, izgradnja drugog kolosijeka te izgradnja nove dvokolosiječne pruge na dionicama željezničke pruge na dionici Dugo Selo – Novska« te za financiranje projekta »Izrada idejnog projekta za novu dvokolosiječnu željezničku prugu na dionici Skradnik – Krasica – Tijani«.

Ugovor za prvi projekt odnosi se na financiranje radova na građevinske i elektroenergetske željezničkom infrastrukturnom podsustavu na dionicama Ivanić-Grad – Popovača i Popovača – Kutina. Ukupna procijenjena vrijednost prihvatljivih troškova za navedene radove iznosi 289 milijuna eura, od čega je iz CEF-a osigurano 85 posto sredstava, odnosno 246 milijuna eura. Preostalih 15 posto iznosa financira se iz Državnog proračuna Republike Hrvatske. Navedeni radovi na dionicama Ivanić-Grad – Popovača i Popovača – Kutina dio su projekta »Unaprjeđenje, obnova, izgradnja drugog kolosijeka te izgradnja nove dvokolosiječne pruge na dionicama željezničke pruge na dionici Dugo Selo – Novska«, čija je ukupna vrijednost procijenjena na 670 milijuna eura.

Projekt je podijeljen na četiri dionice: Dugo Selo – Ivanić-Grad, Ivanić-Grad – Popovača, Popovača – Kutina i Kutina – Novska, a u sklopu rekonstrukcije postojećega i izgradnje drugoga kolosijeka modernizirat će se i elektroenergetski te prometno-upravljajući i signalno-sigurnosni željeznički podsustavi.

Što se tiče drugoga potpisanog ugovora, ukupna vrijednost prihvatljivih troškova za izradu idejnog projekta s ishođenjem

lokacijskih dozvola za novu dvokolosiječnu željezničku prugu na dionici Skradnik – Krasica – Tijani iznosi 5,8 milijuna eura, od čega se 85 posto ili 4,9 milijuna eura financira iz CEF-a. Izvor preostalih 15 posto je Državni proračun Republike Hrvatske. Nova dionica dvokolosiječne elektrificirane željezničke pruge duljine 72 km

bit će projektirana za brzinu do 160 km/h. Projektom su također obuhvaćeni izgradnja spojnih pruga s postojećom željezničkom mrežom te izgradnja svih novih željezničkih objekata: tunela, vijadukata, mostova, kolodvora, zidova za zaštitu od buke i vjeta te podvožnjaka i nadvožnjaka za postojeću cestovnu mrežu.

HŽ INFRASTRUKTURA NA KONFERENCIJI »POVEZANA HRVATSKA: OZELENJAVANJE MOBILNOSTI«

PIŠE: Željka Miša
FOTO: Željka Miša

U hotelu Esplanade 26. listopada 2023. održana je konferencija pod nazivom »Povezana Hrvatska: ozelenjavanje mobilnosti« u organizaciji Europske investicijske banke, Jutarnjeg lista i Hanza Medije. Na njoj su se okupili stručnjaci na razmjeni znanja, iskustva i ideja oko razvoja prometnog sektora. Iako promet i prijevoz imaju brojne benefite za korisnike, oni imaju i svoju cijenu – emisije stakleničkih plinova, onečišćenje zraka i vode te buku, ali i prometne nesreće, zagađenja i gubitak bioraznolikosti. Zato je daleko najozbiljniji izazov s kojim se prometni sektor suočava znatno smanjiti svoje emisije i postati održiviji, a to nam je i obveza prema Europskome zelenom planu kojim se do 2050. emisija stakleničkih plinova iz prometa planira smanjiti za 90 posto.

Na konferenciji su o toj važnoj temi, među ostalima, govorili Andrea Čović Vidović iz predstavništva Europske komisije u Hrvatskoj, Teresa Czerwinska, potpredsjednica Europske investicijske banke, Oleg Butković, potpredsjednik Vlade i ministar mora, prometa i infrastrukture, i Marko Primorac, ministar financija Republike Hrvatske, a u sklopu panel-rasprave o ključnim izazovima i prilikama za Hrvatsku u sklopu ozelenjavanja mobilnosti svoje su stavove iznijeli i Ivan Kršić, predsjednik Uprave HŽ Infrastrukture, i Željko Ukić, predsjednik Uprave HŽ Putničkog prijevoza.

Na konferenciji je najavljen i novi val ulaganja u obnovu željezničke infrastrukture preko kredita Europske investicijske banke koji ugovara Ministarstvo financija Republike Hrvatske, a koji je namijenjen za ulaganja u željeznicu.

— Krećemo u obnovu onih 70 posto regionalnih i lokalnih pruga u iznosu od 900 milijuna eura koje inače nisu pogodne za financiranje iz EU-ovih fondova. Sada ćemo sve snage usmjeriti u željeznicu. —

Sudionici panel-rasprave

Uz dvojicu ministara konferenciju su otvorile v.d. voditeljice predstavništva Europske komisije u Hrvatskoj i potpredsjednica Europske investicijske banke

objasnio je ministar Oleg Butković te dodao da je dokumentacija spremna i da ta velika investicija kreće od početka 2024.

— Radovi mogu početi vrlo brzo jer nije potrebno ishođenje građevinskih dozvola. Usudio bih se reći da je ovih 900 milijuna eura jednako važno kao i ukupno šest milijardi eura koje u sljedećih desetak godina planiramo uložiti u glavne koridore. Upravo zato jer smo zbog EU-ova novca bili fokusirani na 30 posto onih pruga koje su na glavnim međunarodnim koridorima, a sada idemo u obnovu, na primjer, tzv. podravske magistrale, od Osijeka do Koške, pruge od Karlovca prema Ozlju. Radit ćemo na dionici Zabok – Krapina, a obnavljat ćemo i kolodvore. — izjavio je Ivan Kršić.

Na konferenciji se moglo čuti da je razvoj željezničke infrastrukture jedan od najvažnijih ciljeva Europske komisije, EIB-a i Vlade RH u provedbi zacrtanog plana EU-a o smanjenju stakleničkih plinova za 55 posto do 2030. i o potpunoj klimatskoj neutralnosti do 2050.

— Promet je jedini sektor u kojemu raste emisija stakleničkih plinova pa je 80 posto svih naših zajmova u 2022. bilo u svrhu ozelenjavanja prometa. — istaknula je potpredsjednica Europske investicijske banke Teresa Czerwinska. Ministar financija Marko Primorac rekao je kako projekt ozelenjavanja nije samo trošak, već ulaganje u bolju budućnost na kojoj svi dionici društva moraju raditi da bude sve zelenija.

VIZURA MODERNIZIRANE EUROPSKE PRUGE

PIŠE: Avenka Butković
FOTO: Avenka Butković

Najstarija željeznička pruga u Hrvatskoj, smještena između kolodvora Kotoriba na današnjoj hrvatsko-mađarskoj granici i stajališta Macinec na hrvatsko-slovenskoj granici i koja nas povezuje s europskom željezničkom mrežom, duga je tek 42 kilometra. Dugogodišnje loše održavanje željezničke infrastrukture zahtijevalo je temeljitu rekonstrukciju postojeće međunarodne željezničke pruge DG – Čakovec – Kotoriba – DG zbog njezine iznimne povijesne i prometne važnosti u hrvatskim i europskim okvirima. Zato se radovi na obnovi pruge kontinuirano izvode na svim dionicama te željezničke pruge. Završetkom radova na svakoj pojedinoj dionici pruga polagano poprima svoj konačni izgled.

Trenutačno se izvode radovi na dionici Donji Kraljevec – Kotoriba međunarodne željezničke pruge DG – Čakovec – Kotoriba – DG. Radovi ugovoreni u vrijednosti od 6.930.464,17 eura odnose se na dionice Donji Kraljevec – Kotoriba, Kotoriba – DG i DG – Čakovec, a predviđeni rok njihova završetka je 31. prosinca 2024. Nakon strojnoga rešetanja pruge tijekom rujna 2023. radovi su nastavljani na dionici Donji Kraljevec – Kotoriba, i to radovima na izmjeni kolosiječne rešetke. Dotrajali drveni pragovi zamjenjuju se armiranobetonskim pragovima na cijeloj pružnoj dionici, osim na željezničko-cestovnim prijelazima na kojima se ugrađuju novi drveni pragovi. Stare željezničke tračnice uklanjaju se i na njihovo se mjesto ugrađuju nove tračnice 60 E1.

Na dionici Kotoriba – DG su zbog dugogodišnje nestabilnosti nasipa kolokvijalno nazvanoga Tresetište Kotoriba provedeni specijalistički pregledi i istražni radovi radi izrade glavnoga građevinskog i elektrotehničkog projekta. Prema predloženoj modelu sanacije ugradili bi se šljunčani piloti, a gornji ustroj bi se u cijelosti zamijenio novim armiranobetonskim

Most Mura na hrvatsko-mađarskoj granici

pragovima, novim tračnicama UIC 60 E1 i priborom. Izvedba elektrotehničkih radova odnosi se na polaganje novoga kabela u rov koji je paralelan cijelom dužinom predmetne sanacije te na bušenje nekoliko prolaza ispod pruge te prolaza po konstrukciji mosta Trnava u limenoj kabelskoj

kanalici. Vrijednost sanacije nestabilnosti nasipa procjenjuje se na četiri milijuna eura.

U željezničkome kolodvoru Kotoriba trenutačno se rješava problem vanjske rasvjete te uređuju bočni peron i otočne površine

Izmjena pragova

koji već dulje ne ispunjavaju uvjete te je u tu svrhu izrađen dokument pod naslovom »Projektni zadatak za izradu tehničke dokumentacije za obnovu bočnog perona i uređene površine s energetikom i vanjskom rasvjetom željezničkog kolodvora Kotoriba, pruge M501 DG-Čakovec-Kotoriba-DG«, koji se trenutno nalazi u postupku očitovanja svih zainteresiranih dionika.

Željeznički most Mura na rijeci Muri, koji se nalazi na pruzi DG – Čakovec – Kotoriba – DG, ujedno je državna granica između Hrvatske i Mađarske. U skladu sa sporazumom između hrvatske i mađarske vlade hrvatski upravitelj željezničke infrastrukture HŽ Infrastruktura i mađarski upravitelj željezničke infrastrukture MÁV Magyar Államvasutak Zrt. obvezni su zajednički održavati željeznički most

Mura. Također, HŽ Infrastruktura obvezna je zamijeniti cijeli gornji ustroj na mostu Mura. Budući da se most nalazi na dionici Kotoriba – DG na kojoj je predviđena sanacija gornjega ustroja, na njemu će se izvo-

diti radovi na izmjeni kolosiječne rešetke odnosno radovi na izmjeni 282 drvena mosna praga te antikorozivna zaštita dijelova čelične konstrukcije na koju naliježu drveni mosni pragovi.

Krunoslav Bingula, Sektor za održavanje

Krešimir Grđan, Sektor za održavanje

»KAJ IMA U ZABOKU?«

PIŠE: Ivan Kartelo
FOTO: Ivan Kartelo

Sve je više putnika u Zaboku

U vijek s veseljem navraćamo u kolodvor Zabok. Doduše, nešto rjeđe nego što je to bio slučaj kada se provodio projekt modernizacije i elektrifikacije pruge Zaprešić – Zabok, no nakon otprilike nešto više od godinu dana ponovno smo bili u srcu toga malog lijepog zagorskoga grada. Iako je povod dolaska zapravo bio popratiti oslikavanje pothodnika, o čemu smo također pisali u ovome broju »Željezničara«, nismo mogli bez obilaska samoga kolodvora odnosno šefa kolodvora Borisa Tisanića.

»I kaj ima u Zaboku?«, pitali smo odmah šefa Tisanića, misleći pritom na to kakva je situacija nakon što je pruga od Zaprešića do Zaboka obnovljena i elektrificirana, odnosno na to je li se što promijenilo.

Pruga je obnovljena i primjećujemo da ima više putnika u Zaboku, ali i u kolodvorima Luka i Veliko Trgovišće koji su također pod mojom nadležnosti. Pohvaljuju nas radi brzine koja sad od Zaboka do Zaprešića iznosi 120 km/h. U tijeku je obnova pruge od Zagreb Zapadnog kolodvo-

ra do Zagreb Glavnog kolodvora pa kad to završi iduće godine, imat ćemo završenu priču i putovanje od Zaboka do Zagreba bit će pravi užitek. Nakon toga treba riješiti dionicu prema sjeveru, od Zaboka do Krapine, na kojoj uskoro kreće remont. Također stigli su novi vlakovi, koji su udobni i klimatizirani.

Tijekom provedbe projekta odnosno radova na dionici od Zaboka do Zaprešića očekivano je bilo dosta pritužbi, no sada kada je sve uređeno priča je drukčija. Sada je sve lijepo i u redu, a kolodvor je ure-

Boris Tisanić

Stajalište za bicikle

đen, no mali nam je problem pothodnik. Nažalost, dio putnika koji ga koristi kao vezu od jednog do drugog dijela grada ga uništava. Imamo problema s održavanjem čistoće, uklanjanjem žvakaćih guma s poda, šaranjem po zidovima te uništavanjem u toaletima i uzimanjem potrošnog materijala. Svugdje osim u toaletu imamo kamere, ali ne možemo utvrditi počinitelje. Dizala rade i to je dobro.

Zato je Tisanić pohvalio akciju oslikavanja pothodnika:

„To je odlična stvar i baš je lijepo. Samo se nadam da neki drugi umjetnik neće oslikavati preko ovoga što je sad oslikano.“

Tisanić je na radnome mjestu šefa kolodvora već 25 godina. I dalje je u dobroj formi.

„Da, počeo sam raditi na željeznici 1982. kao prometnik, a bio sam prvi prometnik koji je rođen u Zaboku i živi u Zaboku. Isto tako i šef kolodvora.“

Rekli bismo na kraju Zabok Zabočanima, a Tisaniću, koji će prve uvjete za mirovinu steći iduće godine, želimo još puno zdravlja i dobrih radnih dana na istome mjestu. S obzirom na to da je već dočekao elektrifikaciju pruge od Zaprešića do Zaboka, želimo mu da dočeka i završetak remonta pruge do Krapine, ali i njezinu elektrifikaciju.

Čekaonica

Branko Sadaić

Ivan Petrinić

NOVO RUHO POTHODNIKA U ZABOKU

PIŠE: Ivan Kartelo

FOTO: Ivan Kartelo, Martin Goluban

Pikselizirane forme slike

Pothodnik kolodvora Zabok odnedavno je uljepšan. Za to su zaslužni učenici Osnovne škole »Ksaver Šandor Gjalski« te Škole za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok zajedno sa *street art* umjetnikom Tihomirom Krklecom – Afrikom. U sklopu Dječjeg tjedna u Zaboku, u organizaciji Društva »Naša djeca Zabok« zajedno su ga oslikali u utorak 3. listopada.

Kako je za »Željezničar« na licu mjesta rekla tajnica Društva »Naša djeca Zabok« Jasenka Borovčak, suradnja s Krklecom traje već nekoliko godina.

Već smo grafitirali nekoliko zidova u Zaboku, a sada nam je pala na pamet ideja da malo uljepšamo pothodnik te smo, nakon što smo od HŽ Infrastrukture dobili dozvolu, prionuli poslu. Jako je bitno da u suradnju s Tihomirom uključujemo i mlade da se educiraju o *street artu* kao umjet-

nosti pa su ovaj put u svemu sudjelovali i učenici Osnovne škole »Ksaver Šandor Gjalski« te Škole za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću.

Street art majstor Tihomir Krklec – Afrika bavio se oslikavanjem svojega umjetničkog djela dok su mladi oslikavali Žapca Andriju, zaštitni znak, odnosno maskotu akcije »Vlak je uvijek brži«.

Žapca crtamo u sklopu njihova preventivnog programa, kojim se djeci želi skrenuti pozornost na to da ne hodaju po pruzi, osobito dok imaju slušalice u ušima – dodala je Borovčak, dok je Tihomir Krklec otkrio kako je sve krenulo:

Već dugo surađujem s Društvom »Naša djeca« pa se tako rodila i ideja da oslikamo zabočki pothodnik čiji su neki dijelovi već, nažalost, išarani. Smatram da se lju-

di, kada ujutro idu na posao ili u školu, bolje osjećaju ako prolaze kroz šarenilo pot-

Tihomir Krklec – Afrika

Jasenska Borovčak

Žabac Andrija

Detalj murala

hodnika, a ne pored zidova bijele, sterilne boje. Ljepše se ulazi u dan. Nadam se i daljnjoj suradnji s HŽ-om da oslikamo cijeli pothodnik.

Krklec je pohvalio kreativnost i dobru suradnju školara. Taj osebujni umjetnik, inače i sudionik emisije »Masterchef«, re-

kao nam je ponešto i o djelu koje je oslikao:

„To je moje umjetničko djelo koje stvaram već par godina. Zapravo su to pikselizirane forme slike, sve se radi u pikselima u kvadratima. Kad se sve složi, dobiva se cjelokupna slika. Kada sve bude završe-

no, bit će to neki drugačiji murali. U ovome trenutku to ne znam jer mi ideje obično padnu napamet par dana prije, no vidjet ćemo, možda oslikamo i neki vlak, ha, ha, ha...

I mi iz HŽ Infrastrukture ćemo s veseljem dočekati nastavak te suradnje.

NASTAVLJA SE BESPLATAN PRIJEVOZ

PIŠE: HŽPP
FOTO: SDŽ

Nastavlja se suradnja HŽPP-a i SDŽ-a

Splitsko-dalmatinska županija (SDŽ) nastavlja u cijelosti subvencionirati prijevoz redovitih studenata.

U povodu nastavka suradnje splitsko-dalmatinski župan Blaženko Boban istaknuo je:

Veseli me činjenica da je nakon šest godina, otkako je SDŽ prvi put potpisao ugovor s HŽ Putničkim prijevozom, niz drugih županija prepoznao i prihvatio projekt sufinanciranja studentskog prijevoza kao doprinos demografskim mjerama koje Vlada RH potiče kako bi, gdje god je to moguće, rasteretili obiteljski proračun. Ove godine Vlada RH subvencionira studentske karte po cijeni od 9,95 eura. Mi u Splitsko-dalmatinskoj županiji odlučili smo studentima s područja naše županije omogućiti potpuno besplatan prijevoz preuzimajući i taj trošak jer na taj način podržavamo korištenje usluga hrvatskih železnica, potičemo mobilnost studenata te omogućujemo njihov češći boravak doma. Zbog toga sam posebno zadovoljan uvođenjem tzv. studentskog vlaka, odnosno vlaka koji vikendom vozi na relaciji Zagreb – Split s polaskom petkom iz Zagreba i povratkom nedjeljom iz Splita. Prošle godine oko 650 studenata koristilo je besplatan prijevoz vlakom, a ove godine očekujemo povećanje tog broja.

Javni poziv za iskazivanje interesa za do-

Blaženko Boban i Željko Ukić

djelu bespovratnih sredstava iz Programa sufinanciranja troškova javnog prijevoza vlakom redovitih studenata s prebivalištem na području SDŽ-a, koji obuhvaća svakodnevna putovanja vlakom od mjesta prebivališta do mjesta studiranja i povremena putovanja u 2. razredu vlakova na području RH objavljen je na stranicama SDŽ-a www.dalmacija.hr. Prije nego prikupe potrebne dokumente, redoviti studenti s područja SDŽ-a moći će koristiti besplatan prijevoz vlakom do kraja ove godine.

Predsjednik Uprave HŽ Putničkog prijevoza (HŽPP) Željko Ukić izrazio je zadovoljstvo suradnjom sa SDŽ-om i istaknuo prošlogodišnje rezultate:

Prošle godine oko 23 000 studenata koristilo je naše usluge, a ostvarili su 50 posto više putovanja u odnosu na godinu ranije. Sudeći po podacima za ovu godinu,

Željko Ukić i Blaženko Boban

možemo očekivati daljnje povećanje te brojke za 20 posto u odnosu na 2022. godinu. Na ovaj način su i vlakovi prema Dalmaciji popunjeni i zaista smo zadovoljni što Županija nastavlja tu suradnju već šestu godinu zaredom.

Ukić je dodao da je tijekom turističke sezone na relacijama Osijek – Split i Vukovar – Vinkovci – Zagreb – Split putovalo šest posto više putnika u odnosu na prošlu sezonu. Uz to predstavio je ulaganja u nove vlakove na području SDŽ-a i istaknuo da HŽPP do kraja 2024. na relaciji Split – Kaštela planira u promet uvesti elektro-

baterijski vlak, a u sljedeće dvije do tri godine bit će nabavljeno i novih šest dizel-električnih vlakova za relaciju Zagreb – Split. Ukić je podsjetio na to da je i prijevoz učenika osnovnih i srednjih škola u cijeloj Hrvatskoj potpuno besplatan.

Kako bi ostvarili pravo na besplatan prijevoz, obrazac prijave na javni poziv SDŽ-a studenti mogu preuzeti na stranicama SDŽ-a na www.dalmacija.hr i poslati ga na e-adresu pisarnica@dalmacija.hr, poštom ili osobno predati u Županiju. Uz ispunjeni obrazac potrebno je priložiti kopiju važeće osobne iskaznice ili elektronički zapis

o prebivalištu te potvrdu o statutu redovitog studenta za akademsku godinu 2023./2024.

Pravo na besplatan prijevoz studenti koji prvi put koriste željeznički prijevoz ostvaraju na temelju pametne kartice za koju zahtjev mogu preuzeti na blagajnama HŽPP-a ili *online*, uz predočenje osobne iskaznice i potvrde fakulteta o redovitome studiranju te fotografiju. Izrada pametne kartice s profilima za povoljniji prijevoz redovitih studenata naplaćuje se 2,65 eura (19,97 kn). Profil na pametnoj kartici vrijedi do 30. rujna 2024.

EDUKACIJA O DISKRIMINACIJI

PIŠE: Ljiljana Mikuš, Leposava Ovčariček
FOTO: Ljiljana Mikuš

Sudionici edukacije

HŽ Infrastruktura ima nultu stopu tolerancije na uznemiravanje i diskriminaciju radnika te provodi maksimalne mjere zaštite dostojanstva radnika i sprečavanja diskriminacije na svim razinama Društva. Odlukom Uprave HŽ Infrastrukture od 10. listopada 2019. usvojena je Politika raznolikosti i nediskriminacije, kojoj je prethodilo potpisivanje Povelje o raznolikosti Hrvatska. Cilj politike raznolikosti i nediskriminacije jest osigurati jednake mogućnosti profesionalnog razvoja i rasta svim radnicima te onemogućiti svaki oblik diskriminacije i uznemiravanja, a svrha je njegovati i promicati ravnopravnost, raznolikost i korporativnu kulturu koja vrednuje i prihvaća ljude različitih osobnosti i iskustava te jednako cijeni njihov doprinos u poslovanju.

Za poštivanje i primjenu Politike raznolikosti i nediskriminacije zadužene su sve

organizacijske jedinice i svi zaposlenici HŽ Infrastrukture.

HŽ Infrastruktura donosi godišnje akcijske planove provođenja Politike raznolikosti i nediskriminacije za čije su provođenje zaduženi Sektor za podršku Upravi i komunikacije i Sektor pravnih poslova i upravljanja ljudskim potencijalima uz sudjelovanje i suradnju svih ostalih organizacijskih jedinica i svih zaposlenika naše tvrtke.

Kako bi se realizirao jedan od ciljeva akcijskog plana, upoznavanje radnika i menadžmenta s Politikom raznolikosti i nediskriminacije, na portalu HŽ Infrastrukture objavljen je letak o diskriminaciji, u kojemu je objašnjeno što je diskriminacija, koji joj je ustavni i zakonodavni okvir, kakve su posljedice diskriminacije te kakav je odnos tvrtke prema diskriminaciji i

uznemiravanju na radu. Također, Uprava HŽ Infrastrukture imenovala je 31. siječnja 2022. Odlukom o imenovanju ovlaštenih osoba osobe ovlaštene za primanje i rješavanje pritužbi vezanih uz zaštitu dostojanstva radnika. Sredinom prosinca 2019. u HŽ Infrastrukturi započelo se s održavanjem edukacija o diskriminaciji i uznemiravanju na radnome mjestu, koje su pripremile i održale Leposava Ovčariček i Ljiljana Mikuš iz Sektora pravnih poslova i upravljanja ljudskim potencijalima. U svibnju i lipnju 2022. nastavljeno je s edukacijama u kojima je sudjelovalo ukupno sedamdesetak nadređenih radnika.

Krajem travnja 2023. održana je edukacija za radnike Područne radne jedinice prometa Jug. Radnici su educirani o diskriminaciji, njezinoj definiciji, pojavnim oblicima te posljedicama diskriminatornog

postupanja s težištem na diskriminaciji uvjetovanoj spolom. Istaknuta je potreba njegovanja zdrave radne okoline odnosno stvaranja radne atmosfere bez nasilničkog ponašanja, uznemiravanja i diskriminacije uvjetovane spolom.

Cilj edukacije bio je prevenirati i spriječiti neželjena ponašanja kolega prema kolegicama. Edukacija je održana u Splitu za ukupno 26 radnika iz Područne radne jedinice prometa Jug. Za sve ostale radnike te jedinice organizirana je distribucija pisanih materijala na temu diskriminacije i uznemiravanja na radu, čiji su primitak potpisala 332 radnika.

Krajem svibnja 2023. održana je edukacija za sve nadređene osobe u Društvu koje sudjeluju u izradi sistematizacije, opisa poslova radnih mjesta i predlaganja visine cijene sata rada, o zabrani diskriminacije i obvezi primjene načela jednake plaće žena i muškaraca za jednak rad ili rad jednake vrijednosti u smislu odredbe članka 91. Zakona o radu i EU-ova zakonodavstva. Edukacija je provedena u cilju prevencije i suzbijanja svakog oblika diskriminacije, posebno narušavanja načela jednakosti plaća žena i muškaraca u smislu odredbi članka 91. Zakona o radu.

Edukacija je održana u Zagrebu, u MihaNovičevoj 12, dana 27. i 28. rujna 2023. Radnici su educirani o pojavnim oblicima diskriminacije te posljedicama diskriminatornog postupanja s težištem na diskriminaciji u plaćama uvjetovanu spolom. Ostale teme bile su podaci o razlikama u plaćama između žena i muškaraca u EU-u, razlozi zbog kojih nastaju razlike u plaćama, žene na menadžerskim pozicijama, mjere koje države EU-a poduzimaju da te razlike budu što manje, izmjene zakona u RH u smislu postizanja rodne ravnopravnosti, ravnoteža poslovnoga i privatnoga života te spolno uznemiravanje na radnome mjestu. Edukaciji su prisustvovala 22 nadređena radnika, a predložen je nastavak edukacije za ostale nadređene radnike.

HŽ Infrastruktura daljnjim provođenjem edukacija te drugih akcija i mjera kontinuirano radi na suzbijanju diskriminacije i uznemiravanja na radnome mjestu u skladu s prihvaćenim politikama raznolikosti i nediskriminacije.

Ljiljana Mikuš

Leposava Ovčariček

IZLOŽBA »STOLJEĆE I POL RIJEČKIH PRUGA« PRESELILA SE IZ OPATIJE U RIJEKU

PIŠE: Ivana Međugorac Imamović
FOTO: HŽM; Novi list

Izložba »Stoljeće i pol riječkih pruga« Hrvatskoga željezničkog muzeja, koja je bila izložena u Opatiji od 19. rujna do 8. listopada 2023., preseljena je u Rijeku. Naime, od 19. listopada 2023. u 18 sati izložba je otvorena u Rijeci, u Konzervatorskom odjelu Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske. Izložba je imala odličnu posjećenost u Opatiji, gdje ju je u Umjetničkom paviljonu »Juraj Šporer« svakoga dana dolazilo vidjeti stotinjak posjetitelja.

Izložbu je organizirao Hrvatski željeznički muzej (HŽM) u suradnji s konzervatorom u mirovini Nenadom Labusom, koji je prepoznao važnost zaštite tehničke baštine, između ostalog, i one koja se bavi željeznicama. Prilikom otvorenja izložbe »Stoljeće i pol riječkih pruga« više su rekli autori izložbe, ravnateljica HŽM-a Renata Veličan te kustos HŽM-a Josip Kajinić uz Lillian Stošić, pročelnicu Konzervatorskog odjela u Rijeci.

Želimo da do naših građana dođe ideja o tome koliko je željeznica bila važna za ovaj grad, a nadamo se da će biti i u budućnosti. Voljeli bismo da ljudi prepoznaju svoju baštinu, da je znaju cijeniti te da shvate da je ona dio našeg identiteta i da može biti jedna veoma važna turistička priča. – rekla je Lillian Stošić.

Izložba prikazuje povijest i glavne značajke tzv. riječkih pruga koje su 1873. otvorene za promet iz dvaju pravaca te su povezivale Rijeku iz smjera Pivke i Karlovca, što je Rijeku učinilo jedinstvenim gradom u tom pogledu. Riječani su vrlo rano uvidjeli da uz pomorske parobrodne veze nema napretka bez povezivanja Rijeke željezničkim vezama sa zaleđem i tu je započela priča o riječkim prugama koje su i tema izložbe.

Kustos Hrvatskoga željezničkog muzeja Josip Kajinić rekao je:

S lijeva na desno: Dolores Oštrić, Marija Lazanja Dušević, Lillian Stošić, Josip Kajinić, Renata Veličan, Vinko Ivić

Povod izložbi jest 150. godišnjica izgradnje dviju riječkih pruga, dakle jedne iz Pivke, a druge iz Karlovca prema Rijeci. Ovom se izložbom nastoji osvijestiti dugu povijest željezničke baštine na ovim prostorima, istaknuti objekte koji su izgrađeni na tim prugama, od kojih su neki osobito zanimljivi po svojoj arhitekturi i gradi-

teljskoj izvedbi. Primjerice tunel Brajdica spiralnog je oblika, čime se riješila visinska razlika između pristupa riječke luke i samoga grada te je on po tome jedinstven u svijetu.

Izneseni su i podaci o vrlo vrijednim željezničkim infrastrukturnim objektima izgra-

đenima na tim prugama te eksponati poput fotografija, nacrti, skica, voznih redova i sl. Izdvojeni su i primjeri objekata iznimne baštinske vrijednosti s karakteristikama industrijske arheologije i statusom zaštićenog kulturnog dobra.

Riječke pruge vrlo su specifične zbog toga što su već 1936. imale elektrificiranu prugu na relaciji Šapjane – Opatija – Rijeka, a navedena mreža imala je napon od 3 kV te su njome prometovale tzv. žutke, dakle električne lokomotive. – istaknula je Renata Veličan, ravnateljica HŽM-a.

U sklopu izložbe izdan je i istoimeni katalog.

Izložba će biti otvorena do 30. studenoga 2023. od ponedjeljka do petka od 9 do 12 i od 13 do 16 sati u Konzervatorskom odjelu u Rijeci Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske, Užarska ulica 26. Ulaz je slobodan.

U RIJECI PREDSTAVLJENA MONOGRAFIJA »150 GODINA PRUGE KARLOVAC – RIJEKA«

PIŠE: Toma Bačić
FOTO: Grad Rijeka

U Gradskoj vijećnici u Rijeci u četvrtak 19. listopada, u podne predstavljena je monografija »150 godina pruge Karlovac – Rijeka 1873. – 2023.«. Knjigu je povodom obilježavanja 150 godina od otvorenja pruge Karlovac – Rijeka objavilo Hrvatsko društvo željezničkih inženjera (HDŽI) u suradnji s HŽ Putničkim prijevozom. Autori monografije su dr. sc. Siniša Lajnert i Toma Bačić. Monografija je pisana na znanstvenoj razini i opremljena je fusnotama, brojnim povijesnim fotografijama i kartama.

Pokrovitelj predstavljanja monografije bio je Grad Rijeka, a prisutnima su se obratili gradonačelnik Rijeke Marko Filipović, dožupan Primorsko-goranske županije Petar Mamula, predsjednik HDŽI-a Goran Horvat i predsjednik Uprave HŽ Putničkog prijevoza Željko Ukić. Monografiju »150 godina pruge Karlovac – Rijeka 1873. – 2023.« gostima je predstavio urednik Tomislav Prpić, koji je ukratko opisao koncept i rad na knjizi. Nakon urednika govorili su autori knjige dr. sc. Siniša Lajnert i Toma Bačić. Siniša Lajnert osvrnuo se na arhivsku građu korištenu za rad na monografiji kao i na određena ograničenja u pogledu sačuvanih izvora. Toma Bačić govorio je o povijesnome kontekstu izgradnje i eksploatacije riječke pruge.

Drugo predstavljanje monografije održat će se u Karlovcu 7. studenoga 2023. u prostorima Gradske knjižnice.

Planiranje izgradnje željezničke pruge iz kontinentalnog djela Austro-Ugarske Monarhije prema Rijeci počelo je krajem četvrtoga desetljeća 19. stoljeća, no pruga od Karlovca prema Rijeci počela se graditi 30 godina kasnije. Pruga Karlovac – Rijeka otvorena je za javni promet 23. listopada 1873. Pruga se sastoji od dvije podjednako duge dionice: Karlovac – Moravice i Moravice – Rijeka. Prva je dionica ravničarska i ima maksimalne uspone od

Naslovnica monografije

7,2 %. Druga je teška brdska pruga, na kojoj su lukovi od 275 metara vrlo česti, a maksimalni usponi iznose 25 %. Od početka prometovanja na pruzi, kojom je od 1873. upravljao mađarski MÁV, vozile su najmodernije lokomotive. Pruga je znatno modernizirana i elektrificirana nakon Dru-

goga svjetskog rata, a u osamdesetim godinama 20. stoljeća i 2012. je reelektrificirana monofaznim sustavom. Za potrebe prometa na elektrificiranoj pruzi kupljene su nove talijanske lokomotive i jedna francuska kao i poljski elektromotorni vlakovi.

Riječka pruga za Hrvatsku ima istu važnost kao Gotthardska željeznica za Švicarsku, Semmerinška pruga za Austriju ili Bergenska pruga za Norvešku. Ona je dragulj projektiranja i izgradnje željezničkih pruga na čijim su projektima radile istinske inženjerske zvijezde 19. stoljeća.

Prva dionica pruge Zagreb – Rijeka, od Zagreba do Karlovca, otvorena je za promet 1. lipnja 1865. Preostali dio pruge otvoren je 1873. Čitava pruga duga je 176 km i vodi od Karlovca prema jugu dolinom Mrežnice do stajališta Košare, nakon kojeg skreće prema zapadu, ulazeći u Ogulinsko polje. Od Ogulina proteže se na sjeverozapad i prateći dolinu Dobre stiže u Moravice. U kolodvoru Brod Moravice pruga zakreće prema jugozapadu i prolazeći kroz Skrad i Zalesinu stiže u Delnice. Ne-

Siniša Lajnert i Toma Bačić

gdje između Liča i Drivenika pruga ponovno mijenja smjer skrećući ka sjeverozapadu, da bi se u serpentinama i kroz kolo-dvor Škrljevo spustila u Rijeku.

Na knjizi »150 godina pruge Karlovac – Rijeka 1873. – 2023.« autori su počeli raditi u svibnju 2022. Iako je prvotna ideja bila da se realizira fotomonografija s relativno malo teksta i bogato opremljena fotografijama, već nakon nekoliko mjeseci istraživanja i prikupljanja materijala uvidjelo se da količina dostupnog materijala nadmašuje ideju o fotomonografiji. Tako je nastala opsežna knjiga koja kronološki opisuje povijest riječke pruge.

Monografija ima više od 170 stranica i oko 130 fotografija te je, prema trenutno dostupnim informacijama, jedino djelo te vrste izdano u Hrvatskoj povodom 150. obljetnice pruge.

Prisutnima se obratio predsjednik Uprave HŽ Putničkog prijevoza Željko Ukić

»SLIKE S PERONA«

PIŠE: Željka Mirčić
FOTO: Slavko Butković

U listopadu u kolodvoru Gunja, na krajnjemu istoku hrvatske željezničke mreže, otvorena je izložba slika Slavka Butkovića. Upravo iz razloga što je kolodvor Gunja jedan od naših graničnih kolodvora, slikar Butković je u njemu odlučio postaviti svoju izložbu pod nazivom »Slike s perona«.

Čekanje i kretanje samo su neke od dijonica moje izložbe kojoj je upravo gunjanska željeznička stanica poticajan prostor,

granično mjesto na kojemu smo u sretnoj prilici sagledavati vlastiti put s onim što nam donose »slike s perona«. – rekao je slikar povodom otvorenja izložbe.

Teme i motivi na slikama Slavka Butkovića pretaču se i sele iz slike u sliku, dobivaju u drugome okviru novo značenje. Riječ je o jeziku slike, o načinu prizivanja odsutnog i stvaranju neslučenih odnosa i oblika, upliću se i znanje i podsvjesno. – pojasnio je slikar svoj likovni

rukopis.

Slavko Butković upravo je po tome izniman i poticajan autor, kako je naveo član Društva hrvatskih književnika Miroslav Mićanović.

»Slike s perona« ozbiljnošću uvida nude prostor za pustolovnost gledanja, za užitek i doživljaj radosti otkrića putovanja. – rečeno je prigodom otvorenja izložbe.

Otvorenje izložbe 7. listopada u kolodvoru Gunja

Izložba »Slike s perona« unutar željezničkog kolodvora

OTKAZAN DIO HS2

PIŠE: Ružica Stanić
FOTO: Wikimedia Commons/Cnbrb

Britanski premijer Rishi Sunak objavio je 4. listopada da se zbog udvostručivanja troškova otkazuje izgradnja sjevernog dijela dugoočekivane pruge za vlakove velike brzine HS2 (*High Speed 2*). HS2 projekt je koji od samog početka prate brojne kritike i vladajuće i oporbene stranke, udruga za zaštitu okoliša te lokalnih zajednica. Projekt je predstavljen još 2009. kao »najveći infrastrukturni projekt u Europi«. Najavljeno je da će vlakovi voziti brzinom do 362 km/h na mreži dugoj 530 km od Londona preko Birminghama te na sjever od Crewea, Manchestera i Leedsa. Najavljivao se i ogranak za Škotsku, ali to je otkazano 2022.

Radovi na HS2 započeli su u rujnu 2020., a prva faza – od kolodvora Old Oak Common u Londonu do Birminghama – trebala bi biti puštena u promet 2030. Godinu dana poslije trebala se otvoriti veza s Eustonom, jednim od središnjih londonskih željezničkih čvorišta, no i ta se faza oduljila zbog lošeg upravljanja.

Sunak je također izjavio da će 36 milijardi funta, koliko je izvorno iznosila procijenjena vrijednost HS2, biti uloženo u stotine drugih željezničkih i cestovnih projekata te još 12 milijardi funti u bolju povezanost sjevernoengleskih gradova Liverpoola i Manchestera.

PREDSTAVLJEN DB InfraGO

PIŠE: Ružica Stanić
FOTO: DB AG/Volker Emmersleben

Grupa Njemačka željeznica (Deutsche Bahn AG) najavila je osnivanje novog upravitelja željezničke infrastrukture DB InfraGO AG, koji će nastati spajanjem tvrtki DB Netz AG i DB Station & Service AG. Nova tvrtka također će biti dio DB grupe te će početi raditi 1. siječnja 2024.

Sadašnji upravitelj željezničke infrastrukture DB Netz imao je dvostruku ulogu kao dio DB grupe i kao konkurent na željeznici, zbog čega je bio na meti kritika drugih konkurenata. Iako će ostati pod okriljem DB-a, InfraGO će biti pod jačim upravljanjem njemačke vlade. Najavljeno je da će InfraGO upravljati željezničkom infrastrukturom kao komercijalno poduzeće koje uzima u obzir ciljeve »javnog blagostanja i javnog interesa«. Naime, GO u InfraGO stoji za *gemeinwohlorientiert*, što znači »usmjeren na javni interes«. Među ciljevima nove tvrtke ističu se promicanje međunarodnog prijevoza te zaštita klime, osobito putem modalnog prijenosa u putničkom i teretnom prijevozu.

Radi ostvarenja tih i drugih ciljeva DB najavljuje sveobuhvatan plan modernizacije željezničke mreže, uključujući kolodvore, za što je savezna vlada osigurala dodatnih 40 milijardi eura.

ZAŠTITA ŽIVOTINJSKOG SVIJETA

PIŠE: Ružica Stanić
FOTO: www.railtechnologymagazine.com

Francuska multinacionalna kompanija za proizvodnju željezničkih vozila Alstom i FLOX Robotics najavili su zajednički projekt tehnologije kojoj je cilj smanjiti nalijetanje vlakova na divlje životinje. Nova tehnologija koristit će se naprednom analizom slika i algoritmima umjetne inteligencije kako bi se uočilo životinje u blizini. Potom bi se emitiralo posebno odbojan zvuk koji bi otjerao životinje iz pružnog pojasa.

Neugodan zvuk razvija se u suradnji sa Švedskim agronomskim fakultetom (SLU) te bi se trebao prilagođavati tijekom vremena kako bi zadržao učinkovitost, odnosno kako se životinje na njega ne bi navikle. Ispitivanja koja je u svojoj zemlji provela Švedska uprava za promet pokazala su da je takav zvuk učinkovit u 88 posto slučajeva.

Ako se ta tehnologija pokaže uspješnom u pilot-projektima koje Alstom i FLOX Robotics planiraju u različitim regijama, nadaju se naći primjenu diljem svijeta.

U Švedskoj se godišnje dogodi 5000 naleta vlaka na divlju životinju, a u Francuskoj 2000. Za usporedbi, u Hrvatskoj je u prošloj godini vlak naletio na divlju životinju 13 puta.

U OSIJEKU SVEČANO OBILJEŽEN DAN HŽ-a

PIŠE: Zvonko Ćurak
FOTO: Zvonko Ćurak

Izložba na osječkom peronu

Već tradicionalno osječki Klub željezničkih umirovljenika, pored ostalih aktivnosti, svečano obilježava Dan hrvatskih željeznica u spomen na dan 5. listopada 1990. kada je Hrvatski sabor donio odluku o izdvajanju hrvatskih željeznica iz Zajednice Jugoslavenskih željeznica. Tom prilikom preuzete su pruge u Istri, i to Buzet – Pula i Kanfanar – Raša od Slovenskih željeznica, te pruge Šamac – Strizivojna-Vrpolje i Metković – Ploče od bosanskohercegovačkih željeznica.

Povodom Dana HŽ-a Klub željezničkih umirovljenika (KŽU) Osijek je za putnike, građane Osijeka, aktivne i umirovljene željezničare i ljubitelje željeznice na peronu osječkoga kolodvora postavio izložbu fotografija na temu željeznice. Izložba se sastoji od dviju cjelina, i to »Retrospektiva fotografija obnove kolodvorske zgrade« i

»Zbirka starih fotografija željezničkih kolodvora Slavonije«.

U sklopu cjeline »Retrospektiva fotografija obnove kolodvorske zgrade« izloženo je 40 fotografija formata A-3 poredanih u skladu s kronologijom obnove kolodvora u dvije godine. Na fotografijama se mogu vidjeti svi izvedeni radovi. Također je opisana bogata povijest kolodvora.

U sklopu druge cjeline, »Zbirka starih fotografija željezničkih kolodvora Slavonije«, izloženo je također 40 fotografija formata A-3 na kojima je pokazana većina kolodvora u Slavoniji kojih više nema ili su promijenili svoj izgled u 150 godina željeznice u Osječko-baranjskoj županiji.

Izložbu su pripremili članovi KŽU-a Osijek kako bi obilježili završetak sveobuhvatne

obnove fasade i unutrašnjosti željezničkoga kolodvora Osijek. Izložba je najavljena gostovanjem predsjednika KŽU-a na Slavonskoj televiziji, a otvorena je 5. listopada u 10.00 sati u prisutnosti stotinjak građana, putnika, željezničara... Tom su prigodom svi posjetitelji uživali u slavonskim slasticama koje su pripremile članice Kluba željezničkih umirovljenika Osijek. Bilo je tu kolača, kiflica, sokova i voda u bocu pa i pokoji aperitiv, tek toliko da se nazdravi u ime osječkoga, sada zaista lijepoga kolodvora koji je postao jedan od ukrasa najvećega grada Slavonije. Pri otvorenju izložbe prisutni su mogli čuti kratko predavanje predsjednika KŽU-a o bogatoj povijesti osječkoga kolodvora kao i o razvoju željeznice u Slavoniji od 1870. kada je u Osijek stigao prvi vlak.

U sklopu izložbe bila je održana i kraća

Dobro raspoloženje na izložbi

prezentacija dviju knjiga koje je napisao Zvonko Čurak, predsjednik KŽU-a, i to »150 godina željeznice u Osječko-baranjskoj županiji« i »Željeznički kolodvor Osijek – vrata grada«.

Postavljenu je izložbu znatiželjno razgledala većina putnika koji su toga dana putovali vlakom i bili su ugodno iznenađeni. Radi zanimanja građana izložba je presložena i smještena u ostakljeni prostor pored ulaza u kolodvor tako da se do daljnega može pogledati u svako doba dana. Osim spomenutim aktivnostima Klub željezničkih umirovljenika, koji djeluje od 1924. u raznim organizacijskim oblicima i pod raznim nazivima, bavi se organiziranjem izleta koji su često vezani uz temu željeznice. Počasni član KŽU-a, devedesetogodišnji Vladimir Mrvoš, umirovljeni prometnik vlakova, rekao je:

Veći broj putovanja organiziramo vlakom (Vinkovci, Vukovar, Zagreb, Pečuh) i pritom obilazimo razne znamenitosti i upoznajemo svoju okolinu. Svojim radom okupljamo umirovljene i aktivne željezničare, ali i mlade ljude, ljubitelje željeznice

Posjetitelji su uživali u slavonskim slasticama

među kojima imamo nekoliko studenata, učenika, djece koji nam se priključe na zanimljivim izletima na temu željeznice kao što su obilasci uskotračnih pruga Bosne, tragom nekadašnje naše uskotračne Gutmannove pruge i slični.

Članovi KŽU-a druže se jednom na tjedan uz kavu, šah, karte, razgovor, dogovore o aktivnostima, redovito posjećuju manifestacije grada Osijeka povodom važnih da-

tuma, organiziraju domjenke uz glazbu povodom Dana žena, Dana željezničara, božićnih i novogodišnjih blagdana. Umirovljeni su željezničari i dalje emotivno vezani uz željeznicu i mogu puno doprinijeti očuvanju brojnih dokumenata, fotografija, predmeta i uspomena na željezničku prošlost. Sve prikupljeno treba sačuvati za starije koji će na taj način obnavljati uspomene te za mlade da nešto nauče o našoj prošlosti.

U KOLODVORU VILLA OPICINA

PIŠE: Toma Bačić
FOTO: Toma Bačić

Villa Opicina talijanski je pogranični kolodvor na granici sa Slovenijom, smješten iznad Trsta na Krasu. Kolodvor se nalazi na visini od 302 metra iznad mora, a iako je zračnom linijom od Trsta udaljen samo četiri kilometra, prugom udaljenost do kolodvora Trieste Centrale iznosi 28,5 kilometara. U Villi Opicini izmjenjuju se lokomotive na vlakovima koji prometuju iz Slovenije. Opseg putničkog prijevoza je, nažalost, oskudan, no zato teretnih vlakova ima mnogo. Primjerice, Villu Opicinu s Trstom povezuju samo dva para putničkih vlakova na dan. Susjedni slovenski kolodvor Sežana od Ville Opicine udaljen je nešto više od osam kilometara. Zanimljiva je činjenica da se od 1943. do 1966. Villa Opicina zvala Poggio-reale del Carso, jer naziv Opicina fašističkim vlastima nije zvučao dovoljno talijanski! Danas je mjesto dvojezično, s većinom natpisa na talijanskome i slovenskome jeziku.

Kolodvor Villa Opicina za promet je otvoren, kao i čitava dionica Südbahna od Ljubljane do Trsta, 1857. Graditelji Südbahna su, da optimiziraju nagibe, prugu od Ville Opicine vodili na zapad i natrag na istok, formirajući veliku serpentinu s laganim usponima. Kolodvor se nalazi sjeverno od mjesta, a položen je u smjeru istok-zapad. Do 1938. je do kolodvora vodila tramvajska pruga iz Trsta, no ona je skraćena i danas završava u središtu Ville Opicine. Tramvajska je pruga u kolovozu 2016. zatvorena zbog održavanja i, iako je njezino ponovno otvaranje za promet najavljivano više puta, još je uvijek zatvorena. Sam je tramvaj tehnički vrlo zanimljiv jer je jedna dionica pruge izvedena kao uspinjača radi savladavanja velike visinske razlike. S obzirom na to da tramvaj ne vozi, Villu Opicinu sa središtem Trsta povezuje niz autobusnih linija.

Villa Opicina ima nešto manje od osam tisuća stanovnika, a smještena je tri kilo-

SŽ-ov električni vlak i električna lokomotiva u Villi Opicini

metra zapadno od granice sa Slovenijom. Na južnome djelu naselja smješten je veliki obelisk s kojeg se lijepo vide Trst, Tršćanski zaljev i Istra do poluotoka Savudrije. Od obeliska prema zapadu vodi li-

jepa pješačka staza poznata kao Napoleonski put prema zapadu, s koje su vidici prema Tršćanskome zaljevu prekrasni. Staza je poznata i po činjenici da s nje mnoštvo posjetitelja promatra slavnu trš-

Lokomotiva privatnog operatera u kolodvoru Villa Opicina

Obelisk s kojeg se pruža lijep pogled na Trst

ćansku regatu jedrilica Barcolanu, koja se održava svake godine u ranu jesen. Na Barcolani se obično okupe tisuće jedrilica, no ove godine ogroman problem stvorio je manjak vjetra. U okolici Ville Opicine nalazi se niz špilja koje su otvorene za posjetitelje.

Kolodvor Villa Opicina ima zanimljivu povijest. Naime, kad je 1906. otvorena pruga Transalpina, koja preko Jesenica, Nove Gorice i Ville Opicine povezuje Austriju s Trstom i izravna je konkurencija Südbahnu, u Villi Opicini novi je kolodvor sagrađen nedaleko od izvornog, starog. Takvu odluku uvjetovala je izrazita želja Südbahna da nikako ne pomaže konkurenciji i da dvije željezničke pruge ne koriste isti kolodvor. Transalpina se u Trst spušta kraćom trasom od Südbahna, no s obzirom na to da je nagib te pruge veći, danas se koristi samo za vlakove koji polaze iz trš-

ćanskoga kolodvora Trieste Campo Marzio. Kolodvor Villa Opicina elektrificiran je

u drugoj polovini tridesetih godina prošlog stoljeća.

Slovenska električna lokomotiva poznata pod nadimkom Moped u Villi Opicini

SJEĆANJE I ODAVANJE POČASTI POGINULIM I NESTALIM ŽELJEZNIČARIMA BRANITELJIMA

PIŠE: Željka Mirčić
FOTO: Željka Mirčić

Povodom Dana svih svetih 25. listopada na zagrebačkome groblju Mirogoju predstavnici Udruge branitelja i invalida Domovinskog rata te članovi uprava i predstavnici željezničkih društava položili su vijenac i zapalili svijeće kod Središnjeg križa te položili cvijeće na grobove željezničara poginulih u Domovinskom ratu. Svake godine, tako i ove, članovi podružnica Udruge tijekom predblagdanskih dana polažu cvijeće i pale svijeće na grobovima branitelja željezničara širom Hrvatske.

I ove godine, prije posjete Mirogoju, za branitelje željezničare poginule i nestale u Domovinskom ratu služena je sveta misa u crkvi Presvetog Srca Isusova u Zagrebu.

U ime UBIDRA HŽ-a vijenac su položili predsjednik Siniša Mastelić i predsjednik UBIDRA HŽ-a podružnice Zagreb Drago Ivanković.

U ime HŽ Infrastrukture polaganju vijenca i paljenju svijeća prisustvovao je član Uprave Subhi Tawfiq, iz HŽ Putničkog prijevoza član Uprave Damir Rubčić i Vjekoslav Milković, a iz HŽ Carga Dubravko Zardavec.

Kao i svake godine, delegacija članova i predstavnika uprava željezničkih društava položila je vijenac i zapalila svijeće na spomen-grobnicu poginulima u tragičnoj željezničkoj nesreći koja se dogodila 1974. godine, najvećoj željezničkoj nesreći na ovim prostorima.

Spomen-grobnica poginulima u željezničkoj nesreći 1974. na Mirogoju

Odavanje počasti poginulim i nestalim željezničarima braniteljima

Predstavnici Udruge branitelja i invalida Domovinskog rata te članovi uprava i predstavnici željezničkih društava

Stajalište Carevdar
FOTO: Albert Hrzenjak/COG1994

Vijadukt Komari
FOTO: Albert Hrzenjak/COG1994